יְהֵא סָנָר עָשׂוּי כְּעֵין (נ) מַלְבּוּשׁ. * אֲבָל אִם קוֹשַׁרְתּוֹ כְּדֵי (נא) שֶׁלֹּא יִכְאַב לָהּ (יד) הַדָּם וְלֹא תִּצְטַעֵר, מֻתָּר לָצֵאת בּוֹ: יד ׳דָּבָר שֶׁהוּא דֶּרֶךְ מַלְבּוּשׁ, אֲפִלּוּ (נב) אִם אֵינוֹ לוֹבְשׁוֹ אֶלָּא מִשּׁוּם אֲצוּלֵי טִנּוּף, מֻתָּר לָצֵאת בּוֹ בְּשַׁבָּת. הגה: וְלָכֵן מֻתָּר לִלְבֹּשׁ בֶּגֶד מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים אוֹ כּוֹבַע עַל רֹאשׁוֹ, אֲבָל אָסוּר לְאִשָּׁה לִתֵּן (נג) בֶּגֶד עַל (טו) צְעִיפָהּ מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים, (נד) דְּאֵין זֶה דֶּרֶךְ (נה) מַלְבּוּשׁ (הגהות (מימוני) [מרדכי] (פט״ז דף פב סוף ע״ג)): טו ׳אֵין הַקִּטֵּעַ יוֹצֵא בְּקַב שֶׁלּוֹ, דְּהַיְנוּ שֶׁעוֹשֶׂה כְּמִין דְּפוּס שֶׁל רֶגֶל וְחוֹקֵק בּוֹ מְעַט לָשׂוּם רֹאשׁ שׁוֹקוֹ בְּתוֹכוֹ, ׳וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה זֶה לְהַלֵּךְ בּוֹ, שֶׁעַל כָּל פָּנִים צָרִיךְ הוּא לְמַקְלוֹ, אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵרָאֶה חֲסַר רֶגֶל אֶלָּא נְכֵה רֶגֶל, (נו) כֵּיוָן דְּאֵינוֹ צֹרֶךְ הִלּוּכוֹ אָסוּר: טז קִטֵּעַ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ כְּלָל עַל שׁוֹקָיו אֶלָּא יוֹשֵׁב עַל ׳כִּסֵּא, וּכְשֶׁנֶּעֱקָר מִמְּקוֹמוֹ נִסְמָךְ עַל יָדָיו וְעַל שׁוֹקָיו וְנִדְחָף לְפָנָיו, וְעוֹשֶׂה סָמוֹכוֹת שֶׁל עוֹר אוֹ עֵץ לְרָאשֵׁי שׁוֹקָיו אוֹ רַגְלָיו הַתְּלוּיִים, וּכְשֶׁהוּא נִשְׁעָן עַל יָדָיו וְעוֹקֵר עַצְמוֹ נִשְׁעָן גַּם עַל רַגְלָיו קְצָת, אֵין יוֹצְאִים בָּהֶם בְּשַׁבָּת, דְּאַיְּדֵי דִּתְלוּיִים וְלָא מַנְחֵי אַאַרְעָא זִימְנִין דְּמִשְׁתַּלְפֵי. אֲבָל בְּכִסֵּא (נז) וְסַפְסָלִים הַקְּטַנִּים שֶׁבְּיָדָיו, מֻתָּר לָצֵאת. ׳קִטֵּעַ בִּשְׁתֵּי רַגְלָיו וּמְהַלֵּךְ עַל שׁוֹקָיו וְעַל אַרְכֻּבוֹתָיו וְעוֹשֶׂה ׳סָמוֹכוֹת שֶׁל עוֹר לְשׁוֹקָיו, (נח) יוֹצֵא בָּהֶם בְּשַׁבָּת. הגה: וְכֵן מֻתָּר לָצֵאת בְּמִנְעָל (נט) שֶׁל עֵץ * שֶׁהָרֶגֶל נִכְנָס בּוֹ, וְלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ שֶׁיִּפֹּל (רבינו ירוחם (נתיב יב) חלק ה׳). (ס) וְכֵן בְּפַנְטֻנִי״שׁ דְּמִשְׁתַּלְפֵי בִּמְהֵרָה וּמִמֵּילָא (רשב״א (בתשובה ס״ח) סימן תר״ז). (טז) (סא) וְיֵשׁ מַחְמִירִים וְאוֹסְרִים (אגור (סי׳ תכט)). וְלֹא יֵלֵךְ אָדָם יָחֵף בְּשַׁבָּת, (סב) בְּמָקוֹם שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לֵילֵךְ

בְּאֵר הַגּוֹלָה

ו טוּר. ז שָׁם ס״ה (ע״ב) וּכְרַבִּי יוֹסֵי. ח כֵּן בֵּאֲרוֹ רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב) בְּחֵלֶק ה׳. ט שָׁם בַּמִּשְׁנָה (ס״ז) [ס״ו] (ע״א) וּכְפִי פֵּרוּשׁ רַשִׁ״י (ד״ה כסא). י תּוֹסָפוֹת (סה: ד״ה הקיטע) וְהָרֹא״שׁ (פ״ו סי׳ יז) וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (שם) וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי רַשִׁ״י (ד״ה סמוכות שלו) שָׁם. כ שָׁם בַּמִּשְׁנָה וּכְפִי פֵּרוּשׁ רַשִׁ״י (שם).

בְּאֵר הֵיטֵב

מַטְלִית בִּפְתִילָה שֶׁל כּוֹבַע כְּדֵי לְקַנֵּחַ בּוֹ עֵינָיו, כְּמוֹ כֵּן אָסוּר. שִׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (ל: אות ב): (יד) הַדָּם. שֶׁלֹּא יִפֹּל עַל בְּשָׂרָהּ וְתִתְיַבֵּשׁ עָלֶיהָ, וְנִמְצָא מְצַעֲרָהּ. תּוֹסָפוֹת (סד: ד״ה ובמוך): יד (טו) צְעִיפָה. כָּתַב ט״ז (סק״י) דַּוְקָא עַל הַצָּעִיף לְחוּד, אֲבָל אִם מְכַסֶּה גַּם הַגּוּף הָוֵי דֶּרֶךְ מַלְבּוּשׁ, עַיֵּן שָׁם. וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כג) כָּתַב, דְּאִם כַּוָּנָתָהּ שֶׁלֹּא יְצַעֲרוּ אוֹתָהּ גְּשָׁמִים, שָׁרֵי בְּכָל עִנְיָן, וְכֵן דַּעַת שׁו״ת עֲבוֹדַת הַגֵּרְשֻׁנִּי סִימָן פ׳, עַיֵּן שָׁם: טו (טז) וְיֵשׁ מַחְמִירִים. וְאִם שָׁכַח וְיָצָא בָּהֶם, אֵין צָרִיךְ לַהֲסִירָן. וְט״ז (ס״ק כז) מַתִּיר בְּכָל עִנְיָן:

בֵּאוּר הֲלָכָה

לוֹ גַּם כֵּן חֲשִׁיבוּת גָּדוֹל, וְלֹא גָּרַע מֵחוּטֵי מָשִׁי לְקַמָּן בְּסָעִיף (ל״ח) [ל״ט] דְּאָמְרִינַן דַּחֲשִׁיבֵי וְלֹא בָּטְלֵי, וְכָל שֶׁכֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ. וְהֶאֱרַכְתִּי בְּכָל זֶה, לְהוֹצִיא מִדַּעַת גָּדוֹל אֶחָד שֶׁכָּתַב לְהָקֵל בָּזֶה אַגַּב שִׁיטְפֵיהּ, וְלֹא הֵבִיא לִדְבָרָיו שׁוּם טַעַם וּרְאָיָה. וּבְיוֹתֵר אִתְפְּלֵא שֶׁכָּתַב שָׁם בְּעַצְמוֹ שֶׁהָאַחֲרוֹנִים אָסְרוּ דָּבָר זֶה, וְגַם הֶחָכָם צְבִי מִכְּלָלָם, וְאֵיךְ חָלַק עֲלֵיהֶם בִּסְבָרָא בְּעָלְמָא. הַיּוֹצֵא מִדְּבָרֵינוּ דִּבְכָל גַּוְנֵי אֵין צַד לְהָקֵל בָּזֶה, וּבִפְרָט דִּלְדַעַת כַּמָּה פּוֹסְקִים יֵשׁ גַּם בִּזְמַנֵּנוּ דִּין רְשׁוּת הָרַבִּים גְּמוּרָה, כַּמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן שמ״ה (ס״ז) עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כג) וּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה שאין ששים רבוא), וְיֵשׁ בָּזֶה חֲשַׁשׁ חִיּוּב חַטָּאת, דְּדֶרֶךְ הוֹצָאָה הוּא בְּכָךְ. וּמָצָאתִי בְּקִצּוּר שֻׁלְחָן עָרוּךְ (סי׳ פד ס״ב) שֶׁגַּם הוּא כָּתַב כִּדְבָרֵינוּ, דְּאֵין לְהַתִּיר אֲפִלּוּ בִּרְבִיד זָהָב, וְהֵבִיא (בלחם הפנים שם) שֶׁגַּם הַגָּאוֹן מַהֲרַ״ץ הֶעלֶער הוֹרָה כֵּן:

יג * **אֲבָל אִם קוֹשַׁרְתּוֹ וְכוּ׳. אֲבָל בְּלֹא קְשִׁירָה לֹא מְתֻקָּיִם**, וּבְסִימָן ש״ג סָעִיף ט״ו מְבֹאָר דִּבְמוֹךְ שֶׁהִתְקִינָהּ לְנִדָּתָהּ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שָׁרֵי אַף בְּלֹא קְשִׁירָה, שָׁם מְתֻקָּיִם, אֲבָל הָכָא לֹא מִתְקַיֵּם בְּלֹא קְשִׁירָה, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ תָּלוּי רַק לְפָנֶיהָ [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כא) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ל)]:

טז * **שֶׁהָרֶגֶל נִכְנָס בּוֹ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל גַּב דְּבַגְּמָרָא (סו.) מַשְׁמַע דִּבְשֶׁל עֵץ גָּזְרִינַן דִּילְמָא מִשְׁתַּמֵּט מֵרַגְלוֹ, מִפְּנֵי שֶׁאֵין מְהֻדָּק, הַיְנוּ בִּזְמַנָּם שֶׁהָיָה קָשׁוּר הֶעָקֵר בַּשּׁוֹק וְלֹא הָיָה הָרֶגֶל נִכְנָס בּוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשֶׁלָּנוּ. וּלְעִנְיַן סַנְדָּל שֶׁל שַׁעַם, לְפִי הָרַבֵּנוּ יְרֻחָם בְּוַדַּאי מֻתָּר לָצֵאת בּוֹ לְכֻלֵּי עָלְמָא, אֲפִלּוּ לְמַאן דְּאוֹסְרִים**

מִשְׁנָה בְרוּרָה

לְקַנֵּחַ בּוֹ עֵינָיו, אָסוּר: **(נ) מַלְבּוּשׁ.** מִלְּפָנֶיהָ וּמִלְּאַחֲרֶיהָ, (נג) כְּעֵין מִכְנָסַיִם בְּלֹא שׁוּלַיִם. דְּכֵיוָן דְּדֶרֶךְ מַלְבּוּשׁ הוּא, מֻתָּר בְּכָל גַּוְנֵי, וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף י״ד. אֲבָל כְּשֶׁהִיא לְפָנֶיהָ לְבַד, אוֹ שֶׁהִיא מֵאֲחוֹרֶיהָ בִּלְבַד וְקוֹשַׁרְתּוֹ בִּרְצוּעוֹת לְפָנֶיהָ, בִּכְהַאי גַּוְנָא לֹא מִקְרֵי מַלְבּוּשׁ, וְאָסוּר: **(נא) שֶׁלֹּא יִכְאַב.** הַיְנוּ (נד) שֶׁלֹּא יִפֹּל עַל בְּשָׂרָהּ וְיִתְיַבֵּשׁ עָלֶיהָ וְנִמְצָא מְצַעֲרָהּ, וּלְכָךְ מֻתָּר, דְּכֵיוָן שֶׁכַּוָּנָתָהּ בִּשְׁבִיל צַעַר אֲפִלּוּ נִצֶּלֶת עַל יְדֵי זֶה מִטִּנּוּף גַּם כֵּן דֶּרֶךְ מַלְבּוּשׁ הוּא, (נה) כִּשְׁאָר מַלְבּוּשִׁים שֶׁהֵם עֲשׂוּיִים לְהַגָּנַת הַגּוּף וּמֻתָּר: יד **(נב) אִם אֵינוֹ לוֹבְשׁוֹ וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלּוֹבְשׁוֹ מִלְּמַעְלָה עַל בְּגָדָיו כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטַּנְּפוּ, אַף עַל פִּי כֵן מֻתָּר. וּמַה שֶּׁסִּיֵּם אַחַר כָּךְ בְּהַגָּ״הּ בֶּגֶד מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים אוֹ כּוֹבַע וְכוּ׳, הַיְנוּ גַּם כֵּן אֲפִלּוּ שֶׁמּוֹסִיף לִלְבֹּשׁ בֶּגֶד מִלְמַעְלָה לִבְגָדָיו רַק מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים וּבִלְתִּי זֶה לֹא הָיָה הוֹלֵךְ בּוֹ, כְּגוֹן שֶׁהוּא בֶּגֶד עָב וְגַס מְאֹד כְּשַׂק, וְכֵן כּוֹבַע הַיְנוּ שֶׁלּוֹבֵשׁ מִלְמַעְלָה כּוֹבַע גְּדוֹלָה עַל כּוֹבָעוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטַּנֵּף, אַף עַל פִּי כֵן שָׁרֵי, כֵּיוָן שֶׁהוּא דֶּרֶךְ מַלְבּוּשׁ [בֵּית יוֹסֵף בְּסוֹף סִימָן ש״א (ד״ה כתוב בהגהות) וְכֵן כָּתְבוּ שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: **(נג) בֶּגֶד עַל צְעִיפָה.** הַיְנוּ אִם אֵינוֹ דֶּרֶךְ מַלְבּוּשׁ (נו) רַק שֶׁמֻּנָּח עַל רֹאשָׁהּ לְבַד, כְּמוֹ בַּחֲתִיכַת בֶּגֶד פִּשְׁתָּן קְטַנָּה, אֲבָל אִם מִתְעַטֶּפֶת בּוֹ (נז) גַּם קְצָת מִגּוּפָהּ, הָוֵי דֶּרֶךְ מַלְבּוּשׁ, וְשָׁרֵי אַף שֶׁהוּא לְאַצּוּלֵי טִנּוּף כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב לְעֵיל, וַאֲפִלּוּ אִם הוּא בֶּגֶד גָּרוּעַ כְּשַׂק וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף כ״א. וְשָׁרֵי אַף לַעֲשִׁירוֹת, כֵּיוָן דְּלַעֲנִיּוֹת חֲזֵי, חָשִׁיב גַּם לַעֲשִׁירוֹת מַלְבּוּשׁ: **(נד) דְּאֵין זֶה וְכוּ׳.** וְאִם (נח) כַּוָּנָתָהּ שֶׁלֹּא יְצַעֲרוּ אוֹתָהּ הַגְּשָׁמִים, שָׁרֵי בְּכָל עִנְיָן אַף שֶׁמִּמֵּילָא נִצֶּלֶת עַל יְדֵי זֶה מִטִּנּוּף בְּגָדֶיהָ, וּבִלְבַד שֶׁתִּקְשְׁרֶנָּה יָפֶה: **(נה) מַלְבּוּשׁ.** וְעַל כֵּן אָסוּר לְאִישׁ לְכַסּוֹת הַכּוֹבַע בְּפַאטְשֶׁילֶ״ע [חַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל נו ס״ד)]: טו **(נו) כֵּיוָן דְּאֵינוֹ וְכוּ׳.** הַיְנוּ (נט) דְּעַל כֵּן חָיְשִׁינַן דִּילְמָא מִשְׁתְּלִיף מֵרַגְלוֹ וְאָתֵי לְאַתּוּיֵי אַרְבַּע אַמּוֹת: טז **(נז) וְסַפְסָלִים הַקְּטַנִּים שֶׁבְּיָדָיו.** הַיְנוּ שֶׁנִּשְׁעָן עֲלֵיהֶם בְּעֵת שֶׁנִּדְחָף לְפָנָיו. וְשָׁרֵי, (ס) דְּהוּא דּוּמְיָא דְּחִגֵּר עִם מַקֵּל בְּסָעִיף י״ז: **(נח) יוֹצֵא בָּהֶם בְּשַׁבָּת.** דְּלֹא שַׁיָּךְ כָּאן דִּילְמָא מִשְׁתַּלְפֵי: **(נט) שֶׁל עֵץ.** הַיְנוּ אַף עַל גַּב שֶׁאֵין בּוֹ עוֹר כְּלָל, אֲפִלּוּ הָכִי מִקְרֵי מִנְעָל. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א וּבִפְרִי מְגָדִים (א״א ס״ק כז) שֶׁהִקְשׁוּ מֵהָא דִּלְקַמָּן סִימָן תרי״ד סָעִיף ב׳, דְּמַשְׁמַע דְּדַוְקָא בִּמְחֻפֶּה עוֹר מִלְמַעְלָה, אֲבָל שֶׁל עֵץ לְבַד לֹא חָשִׁיב מִנְעָל. וְעַיֵּן שָׁם בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א מַה שֶּׁתֵּרֵץ בָּזֶה לְיַשֵּׁב דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, לְחַלֵּק בֵּין שַׁבָּת לְיוֹם הַכִּפּוּרִים. [ג]אֲבָל מִכָּל מָקוֹם לְדִינָא מַשְׁמַע דִּמְצַדֵּד כְּהָרַמְבַּ״ן (סו.), דְּשֶׁל עֵץ לְבַד לֹא חָשִׁיב מִנְעָל אַף לְעִנְיַן שַׁבָּת: **(ס) וְכֵן בְּפַנְטֻנִי״שׁ.** הַיְנוּ מַה שֶּׁקּוֹרִין בִּלְשׁוֹנֵנוּ פַּאנְטָאפִי״ל. דְּאַף עַל גַּב דְּמִשְׁתַּלְפֵי בִּמְהֵרָה וּמִמֵּילָא, [הַיְנוּ עַל יְדֵי חֲלִיצָה בְּיָדַיִם וּבְלֹא הַתָּרַת קֶשֶׁר] מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן (סא) דִּמְחֻפֶּה עוֹר הוּא מְהֻדָּק קְצָת, וְלֹא חָיְשִׁינַן דִּילְמָא יִפְּלוּ וְאָתֵי לְאַתּוּיֵי: **(סא) וְיֵשׁ מַחְמִירִים.** הַיְנוּ (סב) בְּפַנְטֻנִי״שׁ, וּמִטַּעַם דִּילְמָא מִשְׁתְּלִיף. וְהַט״ז לְקַמָּן בְּסָעִיף מ׳ (ס״ק כז) כָּתַב דְּלֹא חָיְשִׁינַן לָזֶה, (סג) דְּהָא אֵין דֶּרֶךְ לֵילֵךְ יָחֵף בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. וְהַתּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק לה) מְפַקְפֵּק קְצָת בִּדְבָרָיו, עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה דִּבְמָקוֹם רֶפֶשׁ בְּוַדַּאי אֵין לְהָקֵל, אַף לְכֻלֵּי עָלְמָא אִם שָׁכַח וְיָצָא בָּהֶן לִרְשׁוּת הָרַבִּים (סד) אֵין צָרִיךְ לַהֲסִירָן, אֶלָּא מְהַלֵּךְ בָּהֶן עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְבֵיתוֹ. (סה) וְכֵן הַדִּין בְּכָל הָנֵי שֶׁאֲסוּרִין מִשּׁוּם דְּאָתֵי לְאַתּוּיֵי: **(סב) בְּמָקוֹם שֶׁאֵין דֶּרֶךְ וְכוּ׳.** וּבְדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות יח) מַשְׁמַע (סו) דַּאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁדַּרְכָּם לֵילֵךְ יָחֵף בְּחֹל, בְּשַׁבָּת יִלְבַּשׁ מִנְעָלִים

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נג) מָרְדְּכַי (פ״ו סי׳ תסא דף פ ע״ד): **(נד)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כב) בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת (סד: ד״ה ובמוך): **(נה)** אַחֲרוֹנִים: יד **(נו)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כג) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק לג). וְעַיֵּן לְקַמֵּיהּ: **(נז)** הִנֵּה בְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (שם) נִזְכַּר סְתָם דְּעִטּוּף סַגֵּי, וּמַשְׁמַע דְּרַק הַנָּחָה בְּעָלְמָא אָסוּר, אֲבָל עִטּוּף אַף רֹאשָׁהּ בִּלְבַד גַּם כֵּן שָׁרֵי, אַךְ בִּפְרִי מְגָדִים מַשְׁמַע דְּכַוָּנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁיִּהְיֶה מְעֻטָּף גַּם כֵּן קְצָת מִגּוּפָהּ. וְאֶפְשָׁר דְּכַוָּנָתוֹ לְהַשְׁווֹת דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם עִם הַט״ז (סק״י). [א]וּבְחַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל נו ס״ד) רָאִיתִי שֶׁיִּהְיֶה מְעֻטָּף גַּם רֹב גּוּפָהּ, וְלֹא יָדַעְתִּי מִנַּיִן לוֹ, גַּם בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה כתוב בהגהות) לֹא מַשְׁמַע כֵּן: **(נח)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כג): טו **(נט)** הַגְּרָ״א וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק לד), [ב]וְלֹא כְּיֵשׁ מִי שֶׁרוֹצֶה לוֹמַר דַּהֲוֵי מַשּׂוֹי: טז **(ס)** הָרֹא״שׁ (פ״ו סי׳ יז): **(סא)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כד): **(סב)** כֵּן מַשְׁמַע בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות יח): **(סג) וּבְמָקוֹם שֶׁדֶּרֶךְ אֵיזֶה אֲנָשִׁים לֵילֵךְ יָחֵף, מַשְׁמַע בִּפְרִי מְגָדִים** (א״א ס״ק כד) **וּבְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת** (ס״ק לה) **דְּגַם הַט״ז מוֹדֶה דִּלְהַיֵּשׁ מַחְמִירִין, יֵשׁ לְהַחְמִיר: (סד)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה). וְהַטַּעַם מִשּׁוּם כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת [תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק לה)]: **(סה)** אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק לה): **(סו)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כו):

ליקוטי דברי הרב: א] וכן בשו״ע הרב (סי״א) כתב שמותר אם היא מתעטפת בו ג״כ רוב גופה כדרך מלבוש. **ב]** ובשו״ע הרב (סי״ב בסוגריים) כתב שטעם האיסור משום דהוי משוי. **ג]** ובשו״ע הרב (סי״ב) התיר במנעל של עץ.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

יָחַף, וְלֹא יֵצֵא אָדָם בְּשַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁהוּא יוֹצֵא בְּחֹל, בִּלְתִּי דָּבָר אַחַר שֶׁיִּזְכֹּר עַל יָדוֹ שֶׁהוּא שַׁבָּת, וְלֹא יָבֹא לְחַלְּלוֹ (כל בו (סי' לג)): **יז** [ל]חַגֵּר * שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ (סג) בְּלֹא מַקֵּל, מָתֹר לֵילֵךְ בּוֹ אֲפִלּוּ אֵינוֹ קָשׁוּר בּוֹ, (סד) * אֲבָל אִם אָפְשָׁר לוֹ לֵילֵךְ זוּלָתוֹ, (סה) וְאֵינוֹ נוֹטְלוֹ אֶלָּא (יז) [יז] לְהַחֲזִיק עַצְמוֹ, (סו) אָסוּר. (וְחוֹלֶה שֶׁעָמַד מֵחֳלָיוֹ, (סז) דֵּינוֹ כְּחָגֵר): **יח** [מ]סוּמָא, (סח) אָסוּר לוֹ לָצֵאת (יח) [יח] בְּמַקֵּל: **יט** מִי שֶׁהוּא אָסוּר (סט) וּכְבָלִים (פֵּרוּשׁ, כְּעֵין טַבָּעוֹת גְּדוֹלִים שֶׁמְּגַרִּים בָּהֶם הָרַגְלַיִם) בְּרַגְלָיו, [נ]מָתֹר לָצֵאת בָּהֶם: **כ** (ע) אֵין יוֹצְאִים [ס]בְּאַנְקְטְמִין, [ע]וְהוּא כְּמִין חֲמוֹר שֶׁעוֹשִׂים הַלַּיצָנִים, וְנִרְאֶה כְּרוֹכֵב עָלָיו וְהוּא נוֹשְׂאוֹ וְהוֹלֵךְ בְּרַגְלָיו. [פ]וְלֹא בְּקִשָּׁרִים, וְהֵם עֵצִים גְּבוֹהִים שֵׁשׁ בָּהֶם מוֹשָׁב לְכַף הָרֶגֶל, וְהוֹלְכִים בָּהֶם בַּשּׁוּק. [צ]וְלֹא בְּפַרְמֵי, וְהֵם כְּמִין צוּרַת פַּרְצוּף שָׁנוֹתְנִים עַל הַפָּנִים לְהַפְחִיד הַתִּינוֹקוֹת: **כא** [ק]אֵין יוֹצְאִים (עא) בְּתֵבָה וְקֻפָּה

צ לְפֵרוּשׁ רַבָּה בַּר רַב הוּנָא שָׁם. ק תּוֹסֶפְתָּא (פ"ו ה"ז) כְּתָבוּהוּ הָרִי"ף (ל:) וְהָרֹא"ש שָׁם (פ"ו סי' יח) וְהָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק י"ט (הי"ז).

ל תּוֹסְפוֹת שָׁם (סה: ד"ה הקיטע) וְכֵן כָּתְבוּ הָרֹא"ש (פ"ו סי' יח) וְהָרַ"ן (ל. ד"ה מתני' הקיטע) וְהַמַּגְרִ"בִי (פ"ו סי' שנט) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.

מ בֵּיצָה כ"ה (ע"ב). נ טוּר וְהַמַּגְרִ"בִי (פ"ו סי' שנג) וּסְמַ"ג (לאוין עה) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.

ס שַׁבָּת ס"ו (ע"א) בַּמִּשְׁנָה. ע לְפֵרוּשׁ רַבִּי אַבָּהוּ שָׁם בַּגְּמָרָא (ע"ב). פ לְפֵרוּשׁ (רב) [רָבָא בַּר] פָּפָּא שָׁם וּכְפֵרוּשׁ רַשִׁ"י (ד"ה קישורי).

בְּאֵר הֵיטֵב

יז (יז) [ל]הַחֲזִיק. נִרְאֶה לִי דְּאִם הוֹלֵךְ בְּמָקוֹם שֵׁשׁ חֻשַּׁשׁ שֶׁיִּפֹּל, כְּגוֹן מַחֲמַת שֶׁיִּרְדּוּ גְּשָׁמִים וְהַמָּקוֹם מִשְׁפָּע, אוֹ בְּחֹרֶף עַל הַמַּיִם הַנִּגְלָדִים שֶׁקּוֹרִין אַיי"ז, מָתֹר לָצֵאת בְּמַקֵּל, דִּבְצֵית לֵילֵךְ שָׁם. ט"ז (סי' יב): **יח** (יח) [מ]מַקֵּל. כֵּיוָן שֶׁיּוֹכַל לֵילֵךְ בְּלֹא מַקֵּל. וּזְקֵנִים שֶׁמְּנַעֲנְעִים גּוּפָם, אֲסוּרִים לָצֵאת בְּמַקֵּל כְּדֵי לֵילֵךְ דֶּרֶךְ יָשָׁר, אֲבָל אִם הַזְּקֵן כָּל כָּךְ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לֵילֵךְ זוּלַת הַמַּקֵּל, מָתֹר לָצֵאת בּוֹ. וּפְשׁוּט מַה אֲפִלּוּ אֶפְשָׁר מַקֵּל שֶׁל עֵץ פְּשׁוּט דְּלֹא שַׁיָּךְ בּוֹ תַּכְשִׁיט, עַיֵּן שָׁם: **יח** (יח) [מ]מַקֵּל. עַיֵּן בְּאֹר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת גּוֹדֶל בְּיהוּדָה חֵלֶק (ב') (או"ח סי' יא) שֶׁהַמְּגֻדָּן אַבְרָהָם לֹא כָּתַב כֵּן רַק לְיַשֵּׁב הַשּׁוּר שֶׁהוּא מִקּוּשְׁיוֹת הַבַּיִת יוֹסֵף, אֲבָל הַתַּ"ח הָרִי"ף וְהָרַמְבַּ"ם דִּבְשַׁבָּת לֹא שַׁיָּךְ זֶה, דִּבְמָקוֹם שֵׁשׁ צְרוּכִים מַקֵּל, וְלָכֵן כָּתַב דִּבְצֵיר הַמַּקֵּף חוֹמָה וְיֵשׁ עֲרוּב בְּאֹפֶן שֶׁאֵין אִסּוּר לְהַנִּיחָא בְּכַפָּא שְׁקוֹרִין פְּאִטְשְׁעז"א שֶׁטּוֹעֲנִין אוֹתוֹ בֵּין שְׁתֵּי יָדֵיהֶם, וַאֲפִלּוּ אֵין רַבִּים צְרִיכִים לוֹ, עַיֵּן שָׁם וּכְנוֹדָע בִּיהוּדָה מְהַדּוּרָא תִּנְיָנָא סִימָן כ"ח שֶׁהִנִּיחַ לְעֵיל סָעִיף קָטָן י"ד:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כְּדֵי שֶׁיִּזְכֹּר שֶׁהוּא שַׁבָּת. וּבְכ"ח (סי' רמב ס"ה) אִיתָא דְּגַם יֵשׁ בָּזֶה מִשּׁוּם עֹנֶג שַׁבָּת. (סו) וְהוּא הַדִּין דִּבְיוֹם טוֹב צָרִיךְ לְזַהֵר בָּזֶה, דְּעֹנֶג שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב שָׁוִין. וְעַיֵּן סִימָן ב' (ס"ו) דְּגַם בְּחֹל מִדַּת צְנִיעוּת הוּא שֶׁלֹּא לֵילֵךְ בְּלֹא מַקֵּל (פמ) הֲוֵי לֵיהּ כְּמִנְעָל דִּידֵהּ: (סד) **אֲבָל אִם אֶפְשָׁר וְכוּ'.** וְכֵן (פט) זָקֵן הַהוֹלֵךְ בְּבֵיתוֹ בְּלֹא מַקֵּל, וּכְשֶׁיּוֹצֵא לַחוּץ נִשְׁעָן עַל מַקֵּלוֹ מֻחְמַת תִּשּׁוּת כֹּחוֹ, וְאֵינוֹ נוֹטְלוֹ אֶלָּא לְהַחֲזִיק עַצְמוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁגּוּפוֹ מִתְנַעֲנֵעַ, אָסוּר, דְּהֲוֵי הַמַּקֵּל אָצְלוֹ כְּמַשּׁוֹי, כֵּיוָן דִּבְבֵיתוֹ הוֹלֵךְ בְּלִי מַקֵּל. אֲבָל אִם הַזְּקֵן כָּל כָּךְ אִי אֶפְשָׁר לוֹ לֵילֵךְ כְּלָל בְּלִי מַקֵּל, מָתֹר: (סה) **וְאֵינוֹ נוֹטְלוֹ וְכוּ'.** וּכְשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ בְּמָקוֹם שֵׁשׁ חֻשַּׁשׁ שֶׁיִּפֹּל, מַחֲמַת שֶׁיִּרְדּוּ גְּשָׁמִים וְהַמָּקוֹם מִשְׁפָּע, אוֹ בַּחֹרֶף עַל הַמַּיִם הַנִּגְלָדִים [שֶׁקּוֹרִין אַיי"ז], וּמְסַפֵּק שֶׁמָּא יִפֹּל, מָתֹר גַּם כֵּן לָצֵאת בְּמַקֵּל, דְּדָמֵי לְחַגֵּר [כֵּן כָּתַב הַטַּ"ז (ס"ק יב)]. וְאַלְיָה רַבָּא (ס"ק לו) כָּתַב עָלָיו דְּאֵין דְּבָרָיו מֻכְרָחִים. (ע) [א]וְגַם בְּעוֹד אֲחֵרוֹנִים רָאִיתִי שֶׁדִּעְתָּם שֶׁאֵין לְהַתִּיר בָּזֶה רַק בְּמָקוֹם שֵׁשׁ עֲרוּב: (סו) **אָסוּר.** וַאֲפִלּוּ הוּא מַקֵּל תִּפְאֶרֶת שֶׁנּוֹשְׂאוֹ לְכָבוֹד (עפ) אָסוּר, דְּאַף שֶׁהוּא תַּכְשִׁיט, לֹא הַתֵּר לְשָׂא תַּכְשִׁיט בְּיָדוֹ. וְעַל כֵּן מַה שֶּׁנָּהֲגוּ הַחֲשׁוּבִים לָצֵאת בְּמַקֵּל שֶׁבְּיָדָם, אֲסוּרִים לָצֵאת בָּהֶם בְּשַׁבָּת חוּץ לָעֲרוּב, אֲבָל תּוֹךְ הָעֲרוּב מָתֹר אִם נוֹשְׂאוֹ לְכָבוֹד, (עכ) אוֹ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צָרְךְ קְצָת. [ב]אֲבָל בְּלֹא צָרְךְ כְּלָל, (עג) אֵיכָא זִילּוּתָא דְּשַׁבָּת: (סז) **דֵּינוֹ כְּחָגֵר.** הַיְנוּ דְּתָלוּי גַּם בְּזֶה אִם יָכוֹל לֵילֵךְ בְּלִי מַקֵּל [בֵּית יוֹסֵף תקכ"ב (ד"ה כתב הרוקח)]: **יח** (סח) **אָסוּר לוֹ לָצֵאת.** הַיְנוּ (עד) חוּץ לָעֲרוּב, וְהַטַּעַם דְּעָצָם הֵילִיכָתוֹ אֶפְשָׁר לוֹ לֵילֵךְ בְּלִי מַקֵּל, וְאֵינוֹ נוֹטְלוֹ אֶלָּא לְיַשֵּׁר פְּסִיעוֹתָיו: **יט** (סט) **וּכְבָלִים וְכוּ'.** דְּנַחְשָׁב לוֹ (עה) כְּמוֹ מַלְבּוּשׁ, דְּדֶרֶךְ הֵילִיכָתוֹ הוּא כֵּן, וּבְגַבֵּי הַגּוּף שֶׁהוּא לָבוּשׁ בָּהֶן. (עו) וְלֹא חָיְשִׁינַן דִּילְמָא נָפִיל מֵרַגְלָיו וְאָתֵי לַאֲתוּיֵי, דִּמְסְתָּמָא כֵּיוָן דְּאָסוּר בָּהֶם בְּנַדַּאי הֵם בְּחֹזֶק עַל רַגְלָיו וְלֹא יִפֹּלוּ: **כ** (ע) **אֵין יוֹצְאִין בְּאַנְקְטְמִין וְכוּ'.** וּכְכָל זֶה הַשַּׁעַם (עו) מִפְּנֵי שֶׁאֵין זֶה דֶּרֶךְ מַלְבּוּשׁ. (עמ) וְאִם הוֹצִיא בָּזֶה, וְכֵן בְּקֶבֶב הַקְּשׁוּעַ הַנַּ"ל (סט"ו), פָּטוּר, (עמא) מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הוֹצִיא כְּדֶרֶךְ הַמּוֹצִיאִין: **כא** (עא) **בְּתֵבָה וְכוּ'.** כְּגוֹן שֶׁרוֹצֶה לְהָגֵן עַל עַצְמוֹ מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְקַמָּן סָעִיף (י"ד) [כ"ג] בְּצַעֲרַת זְקֵנִים שֶׁאִסּוּר לָצֵאת בְּמִטְפַּחַת קְשׁוּרָה סָבִיב הָרֹאשׁ בְּחִשְׁכָּה כִּי זֶה דֶּרֶךְ מַלְבּוּשׁ כְּמוֹ הַדִּין בְּעַנְדִּי"ל כו': **יז** (יז) [ל]הַחֲזִיק. עַיֵּן בְּאֹר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת גּוֹדֶל בְּיהוּדָה חֵלֶק (ב') (או"ח סי' יא) שֶׁהַמְּגֻדָּן אַבְרָהָם לֹא כָּתַב כֵּן רַק לְיַשֵּׁב הַשּׁוּר שֶׁהוּא מִקּוּשְׁיוֹת הַבַּיִת יוֹסֵף, אֲבָל תַּ"ח הָרִי"ף וְהָרַמְבַּ"ם דִּבְשַׁבָּת לֹא שַׁיָּךְ זֶה, דִּבְמָקוֹם שֵׁשׁ צְרוּכִים מַקֵּל, וְלָכֵן כָּתַב דִּבְצֵיר הַמַּקֵּף חוֹמָה וְיֵשׁ עֲרוּב בְּאֹפֶן שֶׁאֵין אִסּוּר לְהַנִּיחָא בְּכַפָּא שְׁקוֹרִין פְּאִטְשְׁעז"א שֶׁטּוֹעֲנִין אוֹתוֹ בֵּין שְׁתֵּי יָדֵיהֶם, וַאֲפִלּוּ אֵין רַבִּים צְרִיכִים לוֹ, עַיֵּן שָׁם וּכְנוֹדָע בִּיהוּדָה מְהַדּוּרָא תִּנְיָנָא סִימָן כ"ח שֶׁהִנִּיחַ לְעֵיל סָעִיף קָטָן י"ד:

בְּאוּר הֲלָכָה

בְּשׁל עֵץ. וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף בְּסוֹף הַסִּימָן (ד"ה כתב רבינו ירוחם):

יז * שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ בְּלֹא מַקֵּל. וְאִם יֵשׁ מִסְמֹר בְּרֹאשׁ הַמַּקֵּל שֶׁעוֹשֶׂה גוּמָא בְּהַלַּיְתָהוּ וְהָרֵי פְּסִיק רֵישָׁא דְּלֹא נַיְחָא לֵיהּ, צָרִיךְ עֵיּוּן אִם מָתֹר לֵילֵךְ בּוֹ, יַעֲיֵן שָׁם בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב (ס"ק יב) שֶׁמְּעַדֵּד לְהַתֵּר בָּזֶה:

* **אֲבָל אִם אֶפְשָׁר לוֹ וְכוּ' אָסוּר.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק סד) הַטַּעַם דְּהֲוֵי כְּמִנְעָל דִּידֵהּ כְּפִי הַנִּרְאֶה לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק כו) שֶׁגַּם הוּא רָצָה לוֹמַר מִתְּחִלָּה דְּהֲוֵי כְּמַשּׁוֹי, אַךְ אַחַר כָּךְ הֵבִיא דְּמוּכָח מִלְּבוּשׁ שֶׁהוּא רַק לְמִשּׁוּם גְּזֵרָה. וְעַיֵּן בְּאֹר הֵיטֵב שֶׁהֵבִיא דְּמוּכָח מִדְּאוֹרַיְתָא אֲמוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים [וְהַיְינוּ בִּלְי סְמִיכָה], וּמִשְּׁמַע דְּסְבִירָא לֵיהּ דְּמִדְּאוֹרַיְתָא לֹא הֲוֵי מַשָּׂא בְּכָל גַּוְנֵי, כֵּיוָן דְּהַזְּקֵן מִסְתַּמֵּךְ עָלָיו. וְהִנֵּה הַמַּעְיָן בְּשַׁבָּת ס"ו (ע"א) בְּמַפְקָנָא יִרְאֶה לְהָבִיא דְּרָבָא סְבִירָא לֵיהּ דְּמַקֵּל שֶׁל זְקֵנִים לֹא עָבִיד כְּלָל לְסִמְיכָה, וְנִרְאֶה מִקֶּב שֶׁל קְשָׁשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בַּיִת קְבוּל כְּתִיתִין דְּטִמְא מִדְּרָס, מִשּׁוּם דְּסִתְמִיךְ עֲלֵיהּ לְפַרְקִים], וְלָכֵן טָהוֹר מִמִּדְרָס מִשּׁוּם דְּרַק לְתַרְוִיצֵי סְגִיגָא עֲבִידִי, וְהַמַּגְרִ"בִי (פ"ו סי' שנט) הֵבִיא רְאָיָה לְדִינוֹ מִבְּרִיְיתָא זוֹ דְּמַקֵּל שֶׁל זְקֵנִים. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּרַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב יב חלק ח) דְּמוּכָח דְּסְבִירָא לֵיהּ

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכן דעת השו"ע הרב (קו"א סק"ז) שלא כהט"ז. **ב]** ובשו"ע הרב (קו"א סק"ז) כתב שאין בזה איסור משום זילותא דשבת אלא ברשות הרבים ובכרמלית [שהיא דומה להי"ר], אבל בחצר ומבוי המעורבים אין בהילוך במקל זילותא לשבת.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah